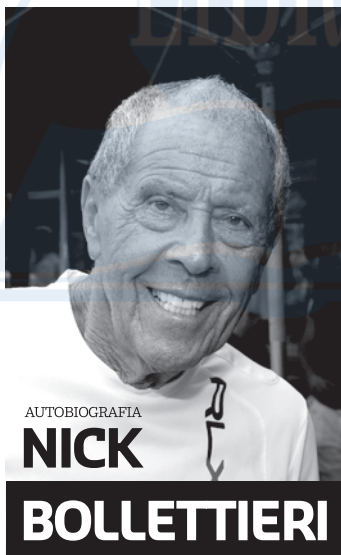

CHANGING THE GAME

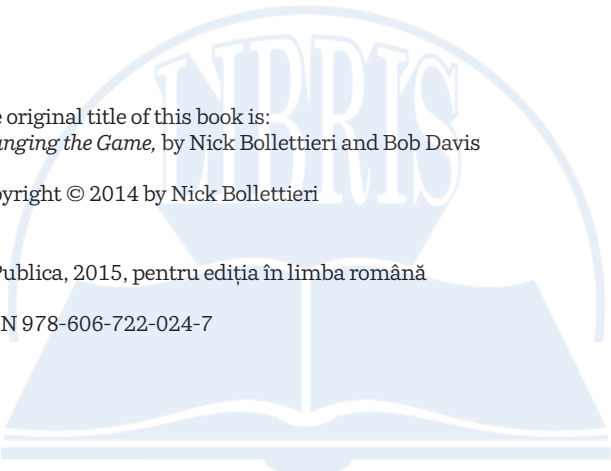
CHANGING THE GAME

Nick Bollettieri
împreună cu Bob Davis

Traducere din engleză de
Camelia Butuliță

VICTORIA
BOOKS

The original title of this book is:
Changing the Game, by Nick Bollettieri and Bob Davis

Copyright © 2014 by Nick Bollettieri

© Publica, 2015, pentru ediția în limba română

ISBN 978-606-722-024-7

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Bollettieri, Nick

Changing the Game / Nick Bollettieri ;

trad.: Camelia Butuligă. - București : Publica, 2015

ISBN 978-606-722-024-7

I. Butuligă, Camelia (trad.)

796.342

VICTORIA BOOKS este un imprint al editurii PUBLICA

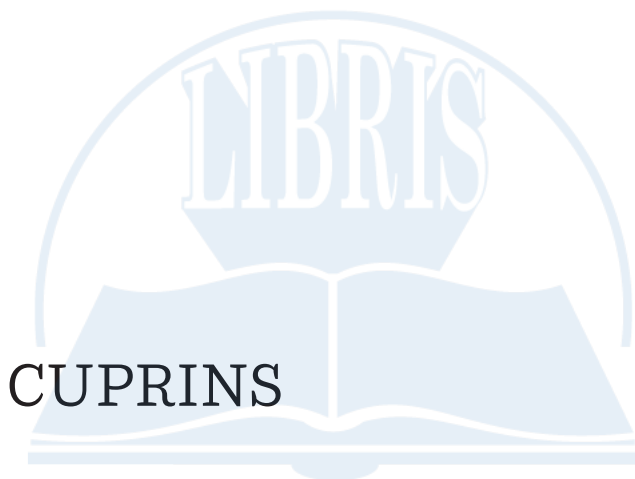
EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Bogdan Ungureanu

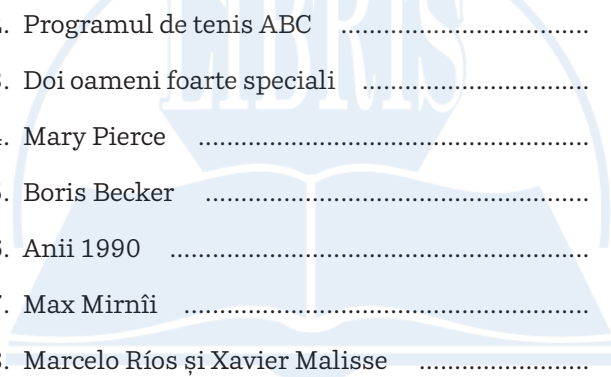
DESIGN: Alexe Popescu

CORECTURĂ: Silvia Dumitrache, Rodica Crețu

DTP: Florin Teodoru

Dedicație	9
Cuvânt înainte	11
Introducere	17
1. Începuturi	21
2. Colegiul și armata	35
3. Cum am învățat meserie în Victory Park	45
4. Marea mea șansă	57
5. Beaver Dam	69
6. Fondarea ATNB	83
7. Zilele de glorie ale ATNB	101
8. Jim Courier	117
9. Monica Seleş	123
10. Andre Agassi	131
11. IMG	145

12. Programul de tenis ABC	155
13. Doi oameni foarte speciali	163
14. Mary Pierce	173
15. Boris Becker	179
16. Anii 1990	189
17. Max Mirnîi	203
18. Marcelo Ríos și Xavier Malisse	209
19. Jelena Janković	215
20. Maria Șarapova	219
21. Martina Hingis	225
22. Surorile Williams	231
23. În noul mileniu	241
24. De urmărit: Nishikori, Lisicki, Watson	255
25. Cindi și băieții	263
26. Copiii mei	281
27. Concluzii	293
28. Ambasador al tenisului	303
29. Privind spre viitor	313
Anexă	319
Mulțumiri	327

*Ne câștigăm existența din ce obținem.
Ne construim viața din ce dăruim.*

- atribuit lui Winston Churchill

După șase decenii de activitate în tenis (60 de ani plini de laude publice și critici dure), m-am gândit că trebuie să iau foarte în serios această dedicație. Ar fi fost simplu să aleg pe cineva care a schimbat fața tenisului american. Mi-au trecut prin minte jucători ca McEnroe, Connors, Lendl, Navratilova, Evert, Borg sau Agassi, modele dinamice care au dominat sportul perioade lungi. Stilurile și personalitățile lor erau imitate în cel mai mic detaliu, iar copiii și adulții deopotrivă aspirau la măreția lor. Aceștia și mulți alții merită menționați atunci când se vorbește despre marii jucători de tenis.

Când am decis să-mi intitulez cartea *Bollettieri: Changing the Game*, m-am simțit obligat să dedic povestea vieții mele celor doi oameni care nu numai că au schimbat fața tenisului american, dar, cu demnitate și încredere tăcută, au ridicat tenisul la un nivel fără precedent în toată lumea. Acești doi oameni „au schimbat jocul” pe planetă și au marcat definitiv conștiința umană.

Dedic povestea vieții mele lui Arthur Ashe și lui Billie Jean King. În viață, majoritatea oamenilor construiesc fundații de la zero. Arthur și Billie Jean au dărâmat fundații. Au făcut-o pentru ca oamenii să aibă mai multe

șanse de supraviețuire. Fără ei, tenisul n-ar fi unde este azi.

Arthur ar fi putut ajunge președintele țării, așa simt. Foarte puțini oameni ar putea să sufere nedreptățile pe care le-a suferit el fără să cadă pradă furiei și disperării. El a întors celălalt obraz iar și iar, în timp ce-și construia abilitățile de campion, împotriva tuturor previziunilor. Apoi și-a folosit celebritatea pentru a susține diversitatea și a schimbat mentalitățile și obiceiurile oamenilor din toată lumea. Arthur a fost un activist al drepturilor omului care ne-a provocat pe toți să căutăm în interior și să găsim niște versiuni mai bune ale noastre.

Billie Jean este o militantă pentru drepturile femeilor. Să nu credeți că meciul ei contra lui Bobby Riggs a fost doar o victorie pe terenul de tenis. Acel meci a fost un moment definitoriu în evoluția umanității, un moment care a permis unui număr de 3,5 miliarde de femei, cam 50% din populația lumii, să viseze la egalitate. Deci, dintr-o altă perspectivă, Bobby Riggs nu a fost un combatant, ci un partener la un eveniment care a schimbat pentru totdeauna peisajul drepturilor omului.

Billie Jean King și Arthur Ashe sunt mai mult decât campioni pe terenul de tenis. Sunt amândoi *Campioni ai Umanității*, care au fost capabili să viseze la lucruri minunate, și fiecare a fost dispus să plătească prețul pentru ca acele lucruri să devină realitate. Sunt mândru că i-am cunoscut și că am putut să-i numesc prieteni.

Cuvânt înainte

de Jim Courier

Nick Bollettieri este un deschizător de drumuri. A schimbat lumea tenisului când a fondat Academia de Tenis „Nick Bollettieri“ (ATNB) în Bradenton, Florida, în 1981. Până atunci, majoritatea juniorilor de top se antrenau la cluburile locale sau în parcuri, cu parteneri găsiți la nimereală de părinți sau de antrenori. La ATNB, Nick a creat primul internat full-time unde erau cazați și se antrenau juniori din toată lumea, într-o manieră profesionistă, disciplinată, într-un mediu competitiv. A angajat antrenori, preparatori fizici și chiar un psiholog sportiv (dr. Jim Loehr, el însuși un pionier în acest domeniu), pentru a le asigura elevilor toate mijloacele necesare atingerii performanței. Copiii se antrenau la fel ca jucătorii profesioniști care treceau pe la Academia lui Nick. Era o abordare nouă, remarcabilă pentru cei care au avut norocul de a se afla atunci acolo. Am fost și eu unul dintre norocoși începând cu 1984, când aveam 14 ani.

Pe Nick nu l-a interesat niciodată să se conformeze normelor. Unul dintre rezultatele revoluției pe care a pornit-o în tenis este că a accelerat trecerea de la juniori la profesioniști pentru băieți. Adolescente ca Tracy

Austin, Chris Evert și Andrea Jaeger făcuseră deja cu succes saltul de la juniori la profesioniști – acest lucru era posibil datorită dezvoltării fizice și psihice mai timpurii la fete decât la băieți. Dar înainte de ATNB, majoritatea jucătorilor – Arthur Ashe, Stan Smith, Jimmy Connors, John McEnroe – merseseră cel puțin un an la facultate pentru a câștiga experiență înainte de a deveni profesioniști.

Nick nu credea în așteptare. Voia succes și-l voia imediat. După ce și-a implementat viziunea la ATNB, primii copii-minune ai tenisului american, Jimmy Arias, Aaron Krickstein și apoi Andre Agassi, și-au pus amprenta asupra sportului încă din timpul adolescenței, fără a merge la facultate. Au devenit profesioniști și au început să joace full-time în circuit înainte de a împlini 17 ani.

De atunci, inovațiile lui Nick au devenit normă. Toți juniorii de top sar peste facultate și devin profesioniști în adolescență. Stau acasă doar dacă locuiesc la Los Angeles, Miami, Paris sau Barcelona, unde au cele mai bune condiții de antrenament. E de la sine înțeles că juniorii de top trebuie să se mute acolo unde sunt cele mai bune facilități. Am locuit și m-am antrenat la ATNB din 1985 până în 1989. Aceia au fost anii care m-au format și îmi amintesc cu plăcere de ei (chiar dacă Andre Agassi a comparat atmosfera cu cea din *Împăratul muștelor*). Nick mi-a schimbat viața, la fel cum a făcut cu mulți alții, oferindu-mi o bursă pentru a mă antrena la ATNB (în mod normal, familia mea nu și-ar fi permis să mă trimită acolo). Chiar dacă eram unul dintre cei mai buni din țară la categoria mea de vârstă, știam că sunt inferior ca antrenament copiilor de la Academie și îmi doream cu disperare să merg acolo pentru a fi sigur că nu rămân în urmă.

Academia a fost o revelație pentru mine. Era arena în care trebuia să dovedești ce poți și unde am primit sfaturile cele mai bune de la Nick și de la ceilalți membri ai echipei sale. Acolo îmi măsuram zilnic forțele împotriva celor mai buni juniori din lume. Nick ne-a dat ocazia să

ne depășim limitele concurând unii împotriva altora. Nu știu cum ar fi arătat cariera mea dacă nu aș fi avut această șansă. Nu mi-aș fi închipuit niciodată că urma să fiu unul dintre elevii care aveau să ajungă numărul unu mondial.

Ce era nemaipomenit la acest experiment al lui Nick era că se baza pe o meritocrație reală. Toți cei de acolo voiam să fim cei mai buni și exista doar o singură metodă de a o dovedi: câștigând pe teren. Jucam meciuri zilnic pentru a vedea ce loc ocupam în ierarhia grupului. Eu eram în Grupa 1, care era cea mai bună din campus. La 14 ani, jucam cu băieți de 18. Când am ajuns acolo, Andre și cu mine eram cei mai mici din grupa aceea. Era o mare provocare să te lupți pe teren cu băieți care erau cei mai buni în orașele lor (ca și mine, de altfel), dar, de asemenea, erau mai puternici, mai solizi și la fel de însetați de victorie ca mine. A trebuit să mă călesc repede.

Una dintre recompensele care veneau dacă aveai rezultate bune în Grupa 1 era să fii „chemat“ pe terenul cel mare, unde Nick își petrecea zilele antrenând câțiva jucători atent selecționați. Îmi amintesc că prima oară când am fost chemat am fost foarte stresat. Nick era cel care plătea pentru mine, investind în viitorul meu fără nicio garanție. Voiam cu disperare să-l impresionez, să-i demonstrez că a făcut alegerea corectă și că aveam să devin un ambasador grozav al Academiei – o vedetă în echipa lui. Când am ajuns pe teren, abia dacă puteam nimeri mingea cu racheta.

A oprit antrenamentul, m-a luat deoparte și mi-a spus să uit unde eram și „să mă concentrez doar să lovesc naibii mingea“.

— Nu contează cine se uită la tine. Mingii nu-i pasă dacă sunt eu aici sau nu. Fă ceea ce știi să faci.

Pare un sfat foarte simplu, nu? Pentru mine a fost ca și cum s-ar fi deschis o ușă. Brusc, m-am simțit liber, lovind și jucând cel mai bun tenis al meu. Am purtat acea amintire cu mine și am folosit-o de câte ori m-am simțit sub presiune și am început să mă îndoiesc de mine. „Fă ceea ce știi să faci“ poate fi aplicat în multe

domenii – vorbit în public, întâlniri de afaceri etc. E unul dintre nenumăratele cadouri pe care Nick ni le-a dat, mie și altora.

În același timp, Nick își adaptează sfaturile la fiecare jucător, atât tehnic, cât și strategic. Mulți antrenori operează cu o filozofie-standard, insistând ca jucătorii lor să joace la fel. El i-a antrenat pe Seleş, Agassi, Șarapova, Serena Williams – și lista poate continua la infinit – și fiecare dintre ei joacă cu o priză diferită, lovște diferit și are stiluri diferite de joc; cu toate acestea, sunt toți protejații lui Bollettieri. Prizele și loviturile mele nu vor fi niciodată găsite într-un manual de tenis și câțiva antrenori din copilărie au încercat să mi le corecteze (fără succes, căci m-am împotrivit). Nick a văzut care îmi erau limitările (priza extrem de închisă la lovitura de dreapta și mișcarea pregătitoare pentru rever, care părea împrumutată din baseball) și mi-a construit jocul bazându-se pe punctele mele forte (serviciul și lovitura de dreapta) și apărându-mi punctele slabe (reverul), pentru a-mi da cele mai mari șanse de succes.

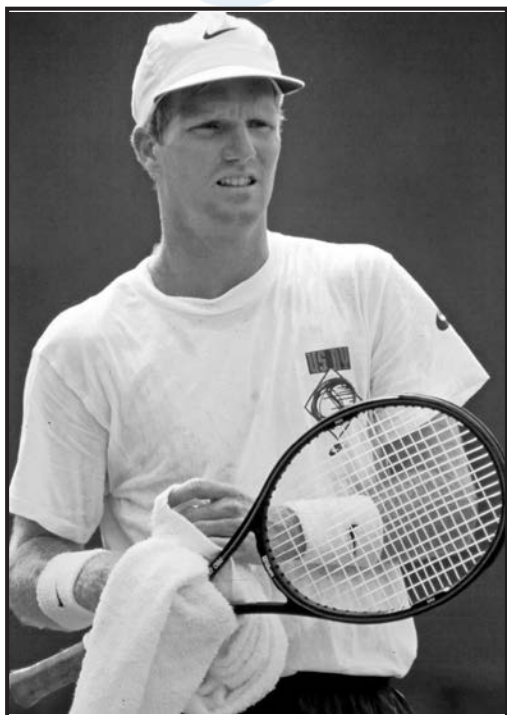
A avut dreptate Nick? Să verificăm cifrele. A avut zece jucători clasați pe locul 1 și nenumărați alții care s-au clasat în primii zece. Cred că sunt dovezi suficiente.

Nick este un om incredibil de generos. Milioane de dolari din banii lui și ai câtorva prieteni generoși au ajutat oameni ca mine să-și urmeze visul și să vină în cel mai potrivit loc din lume pentru a deveni jucători profesioniști. Efectiv ne-a hrănit, cazat și antrenat pe mulți dintre noi pe cheltuiala lui și pentru acest lucru îi voi fi mereu recunoscător.

În 1987, a adunat 200 000 de dolari și a finanțat un grup de opt tineri jucători amatori pentru a călători și a câștiga experiență. Am avut norocul să fiu unul dintre ei, să călătoresc prin lume cu antrenorii săi (fiul său, Jimmy, era antrenorul meu principal), ca să văd dacă eram destul de bun pentru a deveni profesionist sau trebuia să merg la facultate pentru mai multă experiență. După șase luni, jucam destul de bine ca să devin profesionist și Nick a

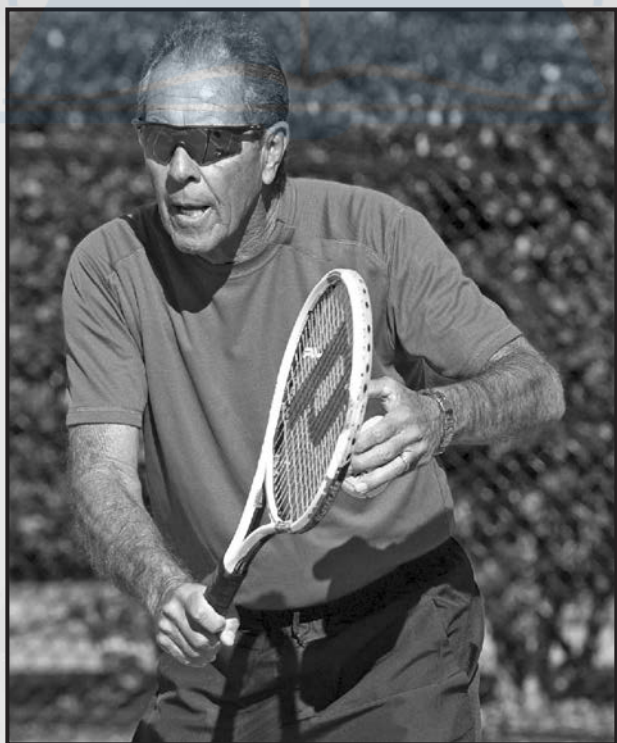
de desemnat imediat un alt antrenor de-al lui să călătorească gratis cu mine în circuit. Nu mi-a cerut niciodată niciun ban pentru asta.

Sunt multe de admirat la Nick. Unul este pasiunea pentru tot ce face. Iubește ce face și energia lui e contagioasă. Nick și-a folosit pasiunea și angajamentul pentru a schimba tenisul. Dar, și mai important, a schimbat mii de vieți în bine. Eu sunt unul dintre exemple și, pentru mine, aceasta este adevărata lui moștenire.

Jim Courier este fost număr unu în clasamentul jucătorilor profesioniști de tenis, câștigător a patru titluri de Mare Șlem, un respectat comentator de televiziune și lider în circuitul de seniori.

LIBRIS

Introducere

Sunt menționat destul de des ca fiind cel mai mare antrenor de tenis, dar mă simt cumva stingherit când sunt numit așa, ținând cont că există atâția antrenori care au contribuit din plin la dezvoltarea tenisului: Robert Lansdorp, Harry Hopman, Vic Braden, John Wilkeson, dr. Robert Johnson, Richard Williams, Paul Annacone, Bob Brett, Rick Macci, Brad Gilbert, Niki Pilic, Dick Gould, Dennis Van Der Meer, Welby Van Horn și Steve Wilkinson sunt doar câțiva dintre ei.

Voi accepta totuși să fiu numit cel mai bun antrenor *nebu*n de tenis din toate timpurile, care a luat-o într-o direcție total diferită în dezvoltarea jucătorilor. Am pus bazele primei academii independente unde jucătorii erau antrenați profesionist. I-am încurajat să treacă la profesioniști mai devreme, în multe cazuri înainte de a termina liceul. Am pus accent pe jocul în forță, prin folosirea forehandului* ucigător Bollettieri, serviciului-fulger și reverului-bombă, cu mult înainte ca acestea să devină regulă.

---

* Forehand: lovitură executată cu mâna dreaptă de jucătorii dreptaci și cu mâna stângă de cei stângaci, după ce mingea a sărit o dată în propriul teren (n.t.).

Fiind un fel de cowboy și pionier, deseori am fost considerat o figură controversată și nu mi-a displicut zarva creată în jurul metodei mele. Da, sunt antreprenor și promotor, dar, dacă nu aș fi făcut ce-am făcut, șansele mele de succes ar fi fost mult mai mici.

Scriind această autobiografie, am reflectat nu numai asupra a tot ce-am realizat până acum, dar și asupra influenței și înțelepciunii oamenilor din viața mea, mai ales bunica, bunicul și părinții mei. Ei și perioada petrecută în armată m-au învățat să am curaj, să cred în mine, să cred că pot realiza ce mi-am propus și să nu consider că eșecurile înseamnă că am luat decizia greșită.

Mulți vor crede că am trăit o viață pe picior mare, la fel de mare ca Muntele Rushmore; s-ar putea să aibă dreptate. Eu aș zice că am trăit o viață pe cinstă! Am avut șansa să-i antrenez pe unii dintre cei mai mari jucători de tenis din lume și să introduc tenisul în câteva dintre cele mai defavorizate cartiere din SUA. Am întâlnit și am lucrat cu oameni cunoscuți și bogați, dar și cu oameni obișnuiți. Mulți mi-au devenit buni prieteni, m-am putut baza pe ei în momente grele și m-au ajutat cât le-a stat în puteri.

De-a lungul timpului, am avut mașini scumpe și case frumoase. Am avut câteva prietene și am fost căsătorit de opt ori, sunt tatăl mândru a cinci copii, am adoptat alți doi și am patru nepoți.

Am și alte povești, unele pline de învățăminte, altele doar nebunești și distractive. Vă las pe voi să judecați cât valorează, deși vă asigur că n-am terminat încă! De-abia m-am încălzit!

Unul dintre lucrurile pe care le-am învățat în călătoria mea este că am fost binecuvântat cu darul unic al antrenoratului, al motivării și dezvoltării jucătorilor și al tinerilor din toate păturile sociale. Știu, de asemenea, că fără ajutorul celorlați – prieteni, sponsori, suporteri, antrenorii și personalul meu de la Academie – nu aș fi putut realiza ce-am realizat și n-aș fi unde sunt azi.

Le sunt etern recunoscător, iar această carte este un mod de a spune *Thank you, danke, merci, grazie, arigato, doh je, spasibo, gracias...*

Dacă exemplul meu îi poate inspira pe alții să urmeze traiectorii noi și căi nebunești și în acest fel să-și realizeze visurile, atunci mi-am îndeplinit misiunea. Dacă povestea și călătoria mea le pot arăta altora că totul e posibil și că, în ciuda ocazionalelor obstacole, viața poate fi plină de bucurie, râs, entuziasm și succes pentru toți, nimeni nu va fi mai satisfăcut decât mine.

Știu că este posibil. Am trăit aceste lucruri. Așa că puneți-vă centurile de siguranță și pregătiți-vă pentru decolare. Aceasta este o poveste despre cum se poate reuși!

Nick Bollettieri
Bradenton, 2014

LIBRIS

*Eu, la vârsta de trei ani, în fața
casei noastre, pe 4 iulie.*

Începuturi

M-am născut în 1931 în casa bunicii mele dintr-un orașel numit pe atunci North Pelham, aflat cam la 30 de minute de New York. A fost o naștere naturală, dar mi s-a spus că n-a fost ușoară. Bănuiesc că am intrat în scenă ca un fel de provocare și sunt sigur că voi ieși în același fel. Sora mea, Rita, mi-a spus că m-am născut dimineața devreme și cred că obiceiul meu de a mă trezi devreme se datorează acestui lucru. Chiar și acum, mă trezesc la 05:45. Fac înviorarea și 50 de abdomene, lucrez cu greutatea ușoară la sală sau în biroul meu la Academia IMG – pe vremuri, biroul meu era un pupitru de metal lângă unul dintre terenurile acoperite, dar echipa mea m-a surprins recent și mi-a cumpărat unul nou – și îmi încep activitatea la 07:00. Nu mănânc nimic dimineața, dar am mereu energie.

Casa cu două etaje a bunicii mele era destul de mare pentru ambele familii. Familia DeFillipo, din partea mamei, locuia la parter, și noi, familia Bollettieri – mama, tata, sora mai mare, fratele mai mic și eu –, locuiam la etaj. Era cam înghesuit sus. Împărțeam trei dormitoare – eu și fratele meu stăteam într-unul – și o baie mică. Imaginați-vă cinci oameni mișunând în fiecare dimineață unul pe lângă celălalt înainte de școală și serviciu. După

standardele de azi, ar părea imposibil, dar, pe atunci, oamenii se descurcau.

Casa DeFillipo era situată pe un lot mare, de aproximativ un hectar, pe care se aflau flori, vie, legume, smochini și un coteț de găini. Eu trebuia să iau ouăle în fiecare dimineață. Bunicul făcea vin după metoda veche – în pivniță. Strugurii erau striviți cu picioarele goale și toată familia participa.

Din cauza staturii mele mici și pentru că eram cel mai tânăr, am fost protejat în copilărie. Nimeni nu mi-a spus să tac și câțiva dintre prietenii mei vor atesta că nu m-am oprit din vorbit până în ziua de azi.

Eram o familie mare și fericită, și la parter, și la etaj, dar să nu vă faceți iluzii – toată casa, din pivniță până în pod, era condusă de bunica DeFillipo. În fiecare seară, toți 12 ne așezam să mâncăm la masa din bucătăria ei. Cu excepția bunicii – ea nu stătea jos niciodată. Era ocupată cu diferitele paste, chiftele, cârnați, pâini și salate pe care le servea.

Bunica nu ne întreba niciodată ce voiam; făcea singură selecția pentru noi. Salata era mereu servită împreună cu felul principal, niciodată înainte.

Lucrurile se puneau în mișcare în momentul în care bunicul desfăcea o sticlă din vinul făcut de el. Atunci

Casa DeFillipo-Bollettieri.

începeam să mâncăm. Bunica umplea în continuare farfuriile. Dacă mai cădea din mâncare pe jos, o arăta cu degetul, o lua, făcea semnul crucii deasupra și ne-o puneă înapoi pe farfurie; și noi o mâncam. Nimeni nu avea voie să fumeze, deși mama și tata se strecurau pe verandă ca să tragă câteva fumuri. Am spus că nimeni nu avea voie să fumeze? În timpul cinei, bunicul DeFillipo aprindea mereu unul dintre trabucurile lui puturoase. Fumul se întindea din pivniță până la etaj, dar nimeni nu spunea o vorbă.

Când terminam, bunica lua resturile din farfurii și din cratițe și le puneă într-o oală mare. Ziua următoare, ne-o servea ca pe cea mai recentă invenție culinară a ei, zicându-ne *Mangia*. Și noi mâncam. Indiferent de ce gust avea mâncarea, îi spuneam că e bună. În timp ce-mi dădea de mâncare, bunica îmi spunea: „Băiete, Dumnezeu se uită la tine, mănâncă!”. Mi-au spus că eram atât de gras când eram mic, încât abia dacă am mers până la un an și jumătate.

Mama mea, Mary, era ultima în familie dintr-un lung șir de Mary. Era o italiancă tradițională, mamă casnică, dedicându-și timpul și energia familiei. Trăia pentru ceilalți, își făcea multe griji și niciodată nu cheltuia bani pentru ea. Purta aceeași rochie și același șorț toată săptămâna. După ce a murit, am găsit cadourile de Crăciun și de ziua ei puse deoparte în pod, nedeschise! Toată viața mi-a dat trei sfaturi: „Economisește“, „Mănâncă“, „Rămâi alături de familie“. Mi le repeta deseori, chiar și mai târziu în viață, probabil din cauză că nu-l urmam decât pe al doilea.

Mama ținea foarte mult la ordine. Nu suporta paturile nefăcute, hainele aruncate pe jos sau șifonierele dezordonate. Nu se implica în activitățile noastre școlare sau sportive, lăsând-i această sarcină tatei. Dar considera responsabilitatea ei personală ca noi să nu ieșim din casă fără haine curate și călcate.

Pentru a economisi bani, ea și bunica spălau rufele cu mâna și le puneau la uscat în curtea din spate. Mamei

îi plăcea mirosul de haine uscate la soare. Era o practică obișnuită în suburbii și în blocurile de apartamente, până când locatarii au început să se plângă și companiile de management au interzis-o. Dar în casa noastră a continuat. Era și un loc grozav să joci de-a v-ați ascunselea, deși mama se enerva dacă ne prindea.

Desigur, iarna era altă poveste. Atunci, mama usca rufele în pivniță. Dura puțin mai mult, dar era mai ieftin decât să cumperi un uscător electric. În acele timpuri, nu ne închipuiam cum această practică cumpătată va duce la o pierdere enormă pentru familie.

În multe feluri, mama și tata erau diametral opuși. Tata vedea mereu jumătatea plină și știa să se distreze. Chipeș și extravagant, era meticolos cu hainele și cu mașinile sale. Era, de asemenea, inteligent și fusese un elev foarte bun în liceu. Părinții săi economisiseră destui bani de pe urma măcelăriei pe care o aveau pentru a-l trimite la Universitatea Fordham din New

Casa Bollettieri

York. A excelat și acolo și la 21 de ani și-a luat diploma de farmacist. Când s-a căsătorit cu mama, s-a mutat în casa bunicii DeFillipo și și-a deschis o farmacie la intersecția dintre 5th Avenue și Lincoln Avenue în North Pelham, vizavi de unitatea de pompieri. Câțiva ani mai

târziu, a devenit șeful unității de pompieri. Avea aspirații politice și a candidat la primărie, însă a pierdut la un vot diferență.

Tata scria și vorbea fluent limba părinților săi. Am fost acuzat că vorbesc patru limbi străine – italiană, spaniolă, engleză și cu mâinile –, dar n-am avut niciodată probleme în a mă face înțeleș. La Academia de Tenis, abordarea mea m-a ajutat să mă înțeleș cu mulți elevi străini. În cazul tatei, faptul că era bilingv i-a dat posibilitatea să-i ajute pe foarte mulți vecini italieni care nu vorbeau engleza să-și completeze formularele de impozite – gratis, bineînțeleș. De fapt, ajuta pe oricine dacă putea. În micul nostru orașel, toată lumea cunoștea pe toată lumea și mulți rezidenți veneau la farmacia tatălui meu. Se pare că mulți cumpărau pe datorie, dar tata nu voia să facă demersuri oficiale pentru a-și recupera banii în cazul rău-platnicilor. Curând, tata a dat faliment. Din păcate, cred că i-am moștenit această lipsă de inteligență în ceea ce privește finanțele.

Cu siguranță am moștenit de la el generozitatea și abilitatea de a vedea ce-i mai bun în alții, ca și puterea de a reveni și de a o lua de la capăt. Niciodată n-a încetat să se dezvolte ca om. După ce și-a pierdut farmacia, a ajuns într-o poziție importantă în Winthrop Chemical Company și, mai târziu, s-a mutat în Bala Cynwyd, în nordul Philadelphiei, ca vicepreședinte al Laboratoarelor Baxter, care produceau echipamente medicale și farmaceutice.

Sora mea, Rita, era cu câțiva ani mai mare decât mine și era o elevă excelentă. Toată lumea credea că avea să ajungă doctor, dar, până la urmă, a devenit o asistentă medicală foarte bună. Nu-mi amintesc multe lucruri despre ea de când eram mici. S-a căsătorit de două ori și a avut un fiu, Phillip, și o fiică, Mary Lou.

Rita și cu mine nu am avut de-a face prea mult unul cu celălalt pentru că am trăit separat o perioadă lungă, dar am păstrat legătura. Părinții mei i-au lăsat ei toți banii prin testament – le-a fost frică de faptul că soția mea de atunci ar fi pus mâna pe toți –, ceea ce a fost probabil o

idee bună. Deja trecusem prin câteva divorțuri. De fapt, Rita a jucat alt rol important în viața mea. Ca și mama, era o persoană care se îngrijora și era evident că asta îi afecta calitatea vieții. Mi-am promis că aveam să adopt atitudinea opusă; a fost unul dintre cele mai bune lucruri pe care le-am făcut și m-a învățat de timpuriu despre puterea gândirii pozitive.

Fratele meu, James Thomas Bollettieri – Jimmy Boy, cum îl numeam noi –, era un suflet blând. Deși trebuia să împărțim aceeași cameră, ne înțelegeam bine. Ajuta, de asemenea, și faptul că îl idolatriza pe fratele lui mai mare! Îi plăcea să învețe și stătea tot timpul cu nasul în cărți. Era așa de inteligent încât la vârsta de 14 ani a sărit peste două clase la școală! Voia să fie doctor și sunt sigur că ar fi fost unul foarte bun, poate neurochirurg, dar Dumnezeu a avut alte planuri cu el.

Când bunicii mei au venit din Napoli în SUA, s-au stabilit în două suburbii vecine – familia Bollettieri în New Rochelle, o comunitate majoritar italiană, și familia DeFillipo în New Pelham, un oraș al clasei mijlocii, unde locuiau americani de culoare, irlandezi și italieni. Cartierele erau ca o familie mare și fericită, cuprinzând pe toată lumea. Ne întâlneam pe stradă, ne amestecam la școală, făceam sport împreună și ne înțelegeam cu toții bine. Pompierii și poliția erau integrate. Câțiva dintre unchii mei erau polițiști. Nu conta ce culoare, etnie sau religie aveam, creșteam fără prejudecăți. Din nou, tatăl meu dădea tonul. Când eram la el în farmacie, vedeam cum trata cu respect pe toată lumea.

În vremurile acelea, părinții nu-și făceau atâtea griji pentru copiii lor. Mergeam pe jos peste tot, la școala generală, care era cam la trei kilometri, și apoi la Liceul Pelham Memorial, care era chiar mai departe, în cartierul înstărit al orașului. Nu aveam probleme legate de droguri, intimidare sau violență.

Odată, totuși, am venit de la școală acasă plângând. Unchii mei m-au întrebat ce-am pățit. Când le-am spus că

un băiat mai mare mă bătuse, au fost furioși. Mi-au spus ce să fac a doua zi:

— Du-te la el, dă-i un pumn în nas și apoi fugi cât poți de repede!

Și așa am făcut. De fapt, și-n ziua de azi tot mai fug.

Cartierul era plin de copii și toți aveam libertate. În fiecare zi când veneam de la școală, bunica DeFillipo se uita la pantalonii mei scurți. Dacă erau prăfuiți, zâmbea, pentru că știa că jucasem bile pe marginea drumului. Dacă nu erau deloc murdari, știa că umblasem hai-hui și asta nu era bine. Îmi dădea o palmă și zicea:

— Băiete, du-te și te joacă și fii cuminte.

La vremea cinei, bunica ieșea pe ușa din față și striga:

— Băiete, hai acasă! Dacă n-o auzeam, prietenii mă găseau și-mi transmiteau mesajul. Toți erau speriați de bunică-mea.

Înainte ca tata să-și deschidă farmacia, popularitatea familiei Bollettieri se datora în mare parte bunicului meu, care avea o măcelărie foarte tare în New Rochelle. Avea toate tipurile de carne pe care italiencele le foloseau pentru a prepara mesele familiilor. Pe lângă tot felul de paste, vindea chiftele, cârnați și alte delicatese. Casa Bollettieri era chiar peste drum de magazin. Mai târziu, familia avea să se mute în North Pelham pe 9th Avenue, un pic mai sus de casa bunicii DeFillipo de pe 6th Avenue.

În acele vremuri, unitatea familiei era totul. În iunie, tata își lua concediu și mama pregătea mâncare, băutură și umbrele pentru excursiile noastre de weekend la plaja Orchard, la doar câțiva kilometri depărtare. Uneori ne aventuram până la plaja Jones în Long Island, unde erau multe valuri mari. Erau excursiile mele preferate pentru că aveam ocazia să fac surf, unul dintre cele mai plăcute feluri de a-mi petrece timpul. În 2014, am împlinit 83 de ani și încă fac surf de câte ori am ocazia, în special cu fiii mei Jimmy Boy, (numit după fratele meu), Giovanni (9 ani) și Giacomo (6 ani).

Printre amintirile dragi, sunt și vizitele făcute sâmbătă seara în parcul de distracții din White Plains, cam la 15

kilometri depărtare. Îmi amintesc că l-am rugat pe bunicul să se dea cu noi într-un montaigne russe. L-am asigurat că o să meargă încet și când va ajunge în vârf va putea să vadă tot parcul. N-avea nici cea mai vagă idee despre ce era vorba. În timp ce trenulețul urca ușor panta, eram toți cu ochii pe el. Când a ajuns în vârf, s-a bucurat de vederea panoramică a parcului o secundă, înainte ca vagonul să se prăvălească în jos cu 90 de kilometri la oră. Încă îl mai aud strigând: „*Ralenta, ralenta!*“ („Încetinește!“). Ne-am prăpădit de râs, dar, după ce ne-am dat jos, am fugit cu toții mâncând pământul. Mama l-a calmat și, la masa în familie din weekend, le povestea tuturor mândru despre experiența lui din montagne russe.

Eram băiat descurcăreț când eram mic. Luam bomboane și înghețată din magazinul tatălui meu și le dădeam prietenilor mei. Uneori, contra-cost. Probabil am contribuit și eu la falimentul lui. În apropiere locuia o doamnă care avea niște dalii minunate în grădină. Le culegeam și i le vindeam tot ei. Probabil știa că eu le luasem, dar le cumpăra oricum. Am avut și o tonetă cu limonadă. Mai târziu, am cărat crosele jucătorilor de golf, am spălat mașini și am lucrat ca salvamar. Îmi plăcea să stau în aer liber, la soare, să mă bronzez.

Dar cel mai mult îmi plăcea să fac sport. Jucam fotbal american pe străzile învecinate, mă cățăram pe movile, patinam pe lacul înghețat din apropiere sau mă dădeam cu sania pe străzile care mergeau la vale – trăiam numai pentru sport. Unchii din partea mamei – Charlie, Joseph, Tony și Michael – erau toți tipi solizi care jucaseră fotbal sau baschet și primiseră burse de sport la facultate. Deseori jucau fotbal american cu mine. Eu eram fundaș și, în timp, am căpătat destulă încredere încât să pot pasa mingea atacantului. Când am intrat la liceu, am fost prezentat antrenorului Schilling, același antrenor care condusesese echipa pe vremea unchilor mei. Am devenit căpitanul echipei în ultimul an de liceu.

De fapt, existau trei orașe Pelham pe vremea aceea: North Pelham, Pelham Heights și Pelham Manor, unde

locuia protipendada. Când am intrat la liceu, am început să petrec tot mai mult timp în Pelham Manor, pentru că ieșeam cu fete care locuiau acolo. Una dintre ele, Bobbie, mi-era parteneră de dans la evenimentele sociale. S-a măritat până la urmă cu Alan Holton, un tip foarte simpatic din echipa de fotbal. Locuiesc în Boca Raton, Florida, și îi văd mereu în timpul turneului Sony Open. Sunt adepții filozofiei „căsătoria e o treabă pe care o faci odată pentru totdeauna“. Filozofia mea avea să se dovedească destul de diferită!

În vacanțele de vară îmi petreceam timpul la Hampshire Country Club în Mamaroneck, New York, altă comunitate privilegiată. Vărul meu îi coordona pe băieții care cărau crosele jucătorilor de golf și am făcut și eu bani frumoși lucrând în parcare și pe terenul de golf. Uneori, lucram ca ospătar la petrecerile fastuoase pe care le organiza clubul.

Unchiul meu, John Lightfoot, se căsătorise cu mătușa mea Rose DeFillipo; provenea dintr-o familie înstărită și era membru al clubului de tenis din New Rochelle. Hampshire Country Club era închis luna și, într-o zi, m-a rugat să îl însoțesc la tenis. Era unul dintre cei mai buni jucători și adversarul său

Liceul Pelham Memorial.

din acea zi nu venise, așa că m-a rugat pe mine să schimb câteva mingi cu el. I-am spus:

— Vorbești serios? Tenisul e un sport pentru pământ! Dar i-am făcut hatârul, deși habar n-aveam ce fac;

alergam după mingi încercând să le dau înapoi cum puteam. Mi-era jenă să recunosc că îmi plăcea și așa fi vrut să mai joc. Eram în clasa a X-a și, cu toate că nu m-am înscris în echipa de tenis a liceului, am continuat să joc cu unchiul meu din când în când. În ultimul an de liceu, el m-a încurajat să încerc să intru în echipa de tenis a facultății și așa am făcut!

Am fost un student slab din punct de vedere academic. Nu era din cauză că nu eram suficient de deștept, ci pentru că materiile nu mi se păreau relevante pentru viitorul meu. Nu aveam nici cea mai vagă idee ce voiam să fac, dar știam că trebuie să fie grandios și palpitant, așa că studiul nu prea mă atrăgea. Aveam tot timpul note mici. După cum a observat unul dintre profesorii mei, „Nick este neatent. Atunci când se concentrează, este unul dintre cei mai buni studenți, dar nu se ridică la înălțimea potențialului său“. La cursul de biologie, nu știam nici măcar unde e capul broaștei, dar am observat că profesoara – care avea 1,50 m dacă stătea pe vârfuri – îi chema la tablă pe cei care îi evitau privirea. Așa că, de câte ori se uita la mine, îi zâmbeam larg. Nu m-a scos niciodată la lecție! Această capacitate de a observa comportamentul celorlalți m-a ajutat mult în cariera mea de antrenor. Mici modificări ale prizei sau poziției pot avea efecte uriașe în tenis.

În timpul ultimului an de liceu, părinții mei au cumpărat o casă nouă pe Lincoln Avenue cu Young Avenue. Era în același cartier, dar puțin mai mare, și ne-am mutat acolo pentru că aveam mai mult spațiu. Tatăl meu a cumpărat și o mașină – un Buick Rivera verde, elegant. Și acum, după 65 de ani, îl văd parcat mândru pe aleea din fața casei.

O zi mi s-a imprimat cu precizie în memorie, de parcă ar fi fost ieri. Ninsese de dimineață, dar se topise până

după-amiaza. Prietenul meu bun Richie Daronco venise să mă vadă și, în timp ce vorbeam, tata m-a luat prin surprindere dându-mi cheile Buickului.

— Dă o tură și zi-mi ce crezi, mi-a spus el.

Richie și cu mine ne-am uitat unul la celălalt și duși am fost. Am condus până în orașul învecinat, unde prietena mea, Joanie Langbein, mergea la liceul New Rochelle. Abia așteptam să mă dau mare cu mașina, dar, chiar când soseam, am văzut-o urcându-se într-o decapotabilă cu patru uși împreună cu doi băieți și-o fată. I-am zis lui Richie:

— Ce naiba se întâmplă? și am călcat pe accelerație ca să-i prind din urmă.

Se făcuse deja târziu și nu m-am gândit că zăpada topită se transformase în polei. Când am luat o curbă repede, am pierdut controlul și mașina a intrat pe peluza unei case care avea niște pietre mari răspândite prin toată curtea. BUM!

Am spus „R***t!“ și ne-am dat jos să evaluăm pagubele. Lovisem ușa din dreapta. O doamnă a ieșit din casă și ne-a făcut semn cu mâna, dar noi am sărit înapoi în mașină și am demarat fără să ne uităm în urmă. Am născocit repede o poveste cum că eram la un meci de baschet la liceu și, când am plecat, am găsit mașina lovită în parcare. Richie se uita la mine cu ochii cât cepele. I-am zis să nu se îngrijoreze, doar să confirme povestea.

Când am ajuns acasă, tata ne aștepta pe verandă.

— Deci cum îți place mașina?

I-am spus:

— Îmi place mult, dar n-o să crezi ce-am pățit!

În timp ce vorbeam, se apropia de mine, iar Richie se depărta. Când am terminat, mi-a spus să repet povestea. Până să apuc eu să zic prima propoziție, m-a plesnit pentru prima și ultima dată în viața lui. Apoi a spus aceste cuvinte memorabile:

— Când trebuie să inventezi povești, mai devreme sau mai târziu, adevărul va ieși la iveală. Deci, indiferent de situație, spune adevărul din prima și acceptă consecințele!

Am fost la fel de șocat de lovitura neașteptată, ca de faptul că știa deja adevărul. Dar de unde? Ei bine, mai târziu am aflat că doamna care ieșise din casă notase numărul mașinii și sunase la poliție, care îl depistase apoi pe proprietar. Apoi femeia a sunat la poliția din North Pelham, unde trei dintre unchii mei erau polițiști! Țineau la mine, dar n-au avut încotro și i-au spus tatălui meu.

Tata a reparat mașina, iar eu am decis să nu continui relația cu Joanie. Nu m-am căsătorit cu ea, ceea ce a fost un lucru bun. (Păcat că n-am urmat același drum și mai târziu în viață.) Și nu l-am lăsat pe Richie să uite că stabilise un record mondial la săritura în lungime când s-a catapultat peste cele șase trepte ale scării noastre de la intrare și a luat-o la sănătoasa. Mai târziu, a fost numit de către președintele Reagan judecător federal la Curtea Districtului de Sud din New York. În 1988, la două zile după ce a respins o plângere de discriminare pe motive sexuale din partea unei tinere, tatăl ei l-a împușcat mortal în casa sa din Pelham. Eram la Roland Garros în acel moment și nu am putut participa la înmormântare. Am fost șocat și profund întristat; Richie avea doar 56 de ani.

Întâmplarea cu Buickul Rivera este totuși una dintre cele mai dragi amintiri din vremuri mai bune petrecute cu un prieten bun și mi-a servit o lecție de viață importantă despre cum trebuie să spunem adevărul (poate nu mereu tot adevărul). Este, de asemenea, o întâmplare care arată ce fel de caracter și valori avea tatăl meu, lucruri pe care am încercat să mi le însușesc, sperând că, într-o zi, urma să am și eu aceleași calități și să fiu la fel de admirat de copiii mei.

Știi că zâmbește de acolo de sus, vâzând cum încerc să-i calc pe urme.

Pe treptele casei DeFillipo-Bollettieri, în timpul unei vizite recente.

Am făcut colegiul cu Nick și am absolvit amândoi în 1953. Am devenit buni prieteni atunci și am rămas apropiați până azi... N-aș fi în viață acum dacă nu era Nick să intervină cu excelențele sale calități de negociator.

Eram în anul I și războiul coreean tocmai începea. Îl aveam pe părintele John O'Keefe ca profesor de filozofie. Am picat examenul final și eram pe cale de a fi exmatriculat. Mă hotărâsem să merg înapoi în Milwaukee și să mă înrolez la pușcașii marini.

Nick mi-a spus:

— Astea-s prostii. Lasă că vorbesc eu cu părintele O'Keefe. S-a dus la el în birou, i-a spus că el și colegii voiau ca eu să continui școala, dar, pentru asta, trebuia să mă treacă. Ei bine, am primit 83 pe carnetul de note și am rămas în colegiu.

Doi dintre colegii mei de liceu s-au înrolat la pușcașii marini. Unul s-a întors din Coreea cu o plăcuță de metal în cap și a trebuit să învețe să vorbească din nou și celălalt a venit într-o cutie de lemn și am fost unul dintre cei care i-au purtat sicriul la înmormântare. Sunt sigur că n-aș fi trecut de anul 1950 dacă n-ar fi intervenit Nick. Mi-a salvat viața și asta mi-a permis să termin colegiul, să fac armata, să mă căsătoresc și să am trei copii, opt nepoți și o viață minunată.

– Jerry P. O'Leary, Sr., Potomac, Maryland

2

LIBRIS

Colegiul și armata

Deși eram un fundaș bunicel și aș fi putut să joc pentru câteva echipe la colegiu, tata avea alte planuri. La Universitatea Fordham, profesorii săi fuseseră preoți iezuiți care valorizau studiul și voia ca și eu să am parte de o pregătire bună. A devenit bun prieten cu părintele Colkin, care, printre altele, era și responsabil cu sporturile în facultate. Într-una dintre discuțiile lor, părintele Colkin a menționat că avea să fie transferat la Colegiul Spring Hill din Mobile, Alabama, o școală mică, cu numai 1 500 de studenți. Avea să fie directorul sportiv și i-a promis tatei că, dacă mă trimite acolo, avea să se asigure că urma să iau parte la activitățile sportive, deși nu aveau decât fotbal. Tata s-a gândit că așa ceva ar fi fost perfect pentru mine.

M-a surprins că a insistat să mă ducă el însuși cu mașina din New York în Mobile – mă gândeam că avea să mă trimită cu avionul. Nu știam la ce să mă aștept, dar, când am sosit și am intrat pe lungă alee care ducea spre intrarea clădirii administrative, străjuită de tufișuri frumoase de azalee, am observat că toți bărbații erau îmbrăcați în costume negre cu gulere albe. Când am întrebat cine erau, am înțeles de ce tata insistase să mă ducă el însuși. Erau preoți și aveau să fie profesorii mei. Iezuiți – ce surpriză! N-am zis nimic, dar, cu timpul,